

O B R A Z L O Ž E N J E

PRIJEDLOG PROGRAMA MJERENJA RAZINE ONEČIŠĆENOSTI ZRAKA U DRŽAVNOJ MREŽI ZA TRAJNO PRAĆENJE KVALITETE ZRAKA

Pravni temelj za donošenje Programa razine onečišćenosti zraka u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka (u daljnjem tekstu: Program) sadržan je u odredbi članka 29. stavka 2. Zakona o zaštiti zraka (Narodne novine, br. 130/2011). Odredbom ovog članka dana je ovlast ministru zaštite okoliša da donese program mjerenja razine onečišćenosti zraka u državnoj mreži, te gustoću mjerenja i mjerno razdoblje.

Osnovna svrha zaštite i poboljšanja kvalitete zraka je očuvanje zdravlja ljudi, biljnog i životinjskog svijeta, kulturne i materijalne baštine te je cilj postići najbolju moguću kvalitetu zraka i spriječiti ili barem smanjivati onečišćenja koja mogu utjecati na promjene klime.

Preduvjet za uspostavu cjelovitog sustava praćenja i upravljanja kvalitetom zraka na teritoriju države je uspostava mreže za trajno praćenje kvalitete zraka. Tako je, temeljem postojećih provedbenih akata u Republici Hrvatskoj, uspostavljena državna mreža za trajno praćenje kvalitete zraka koja se sastoji od 9 gradskih – urbanih postaja i 10 postaja u ruralnim područjima. Lokacije ovih postaja bile su utvrđene Uredbom o utvrđivanju lokacija postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće zraka (Narodne novine, broj 4/2002), a program mjerenja bio je određen Programom mjerenja kakvoće zraka u državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće zraka (Narodne novine, broj 43/2002).

Sukladno odredbama direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čistom zraku za Europu i 2004/107/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. koja se odnosi na arsen, kadmij, živu, nikal i policikličke aromatske ugljikovodike u vanjskome zraku države članice EU svakih pet godina procjenjuju razine onečišćenosti zraka te sukladno podacima donose odluku o potrebi novog razgraničavanja teritorija države na zone i aglomeracije te o potrebi modernizacije mreže postaja kao i programa mjerenja onečišćujućih tvari na tim postajama.

Prijedlog razgraničenja države na nove zone i aglomeracije kao i popis lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka dan je u Planu zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine, koji je usvojen na sjednici Vlade održanoj 14. studenoga 2013. godine (Narodne novine, broj 139/2013).

Temeljem Plana, Vlada RH usvojila je u prosincu 2012. godine Uredbu o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode izradilo je Prijedlog Uredbe o utvrđivanju lokacija mjernih mjesta u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka i popisa mjernih mjesta koja se koriste za uzajamnu razmjenu informacija i izvješćivanja o kvaliteti zraka.

Ovom se Uredbom utvrđuju lokacije mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka u zonama i aglomeracijama na teritoriju Republike Hrvatske. Zone i aglomeracije utvrđene su novom Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske. Uredbom se također utvrđuje i popis

mjernih mjesta za praćenje koncentracija sumporovog dioksida, dušikovog dioksida i dušikovih oksida, lebdećih čestica (PM₁₀ i PM_{2,5}), benzena, prizemnog ozona i prekursora ozona, arsena, kadmija, žive, nikla, benzo(a)pirena i drugih policikličkih aromatskih ugljikovodika u zraku koji će se koristiti u mreži za razmjenu podataka i izvješćivanja o kvaliteti zraka s Europskom komisijom.

Prijedlog nove državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka u Republici Hrvatskoj sastoji se od 27 stalnih mjernih postaja u 5 zona i 4 aglomeracije kako slijedi:

- zadržavanje 19 postojećih mjernih postaja (Kopački Rit, Desinić, Bilogora, Slavonski Brod-1, Sisak-1, Kutina-1, Plitvička Jezera, Parg, Višnjan, Polača-Ravni Kotari, Vela straža-Dugi Otok, Hum-otok Vis, Opuzen-Delta Neretve, Žarkovica-Dubrovnik, Zagreb-1, Zagreb-2, Zagreb-3, Osijek-1 i Rijeka-2),
- uspostava 8 novih mjernih postaja (Varaždin, Slavonski Brod-2, Karlovac, Omišalj (otok Krk, Split-2, mjerenje za potrebe određivanja pokazatelja prosječne izloženosti PPI PM_{2,5}: Zagreb, Split i Osijek).

Predloženi popis mjernih mjesta u zonama i aglomeracijama koja će se koristiti za uzajamnu razmjenu informacija i izvješćivanja o kvaliteti zraka s Europskom komisijom sastoji se od ukupno 21 mjernog mjesta od kojih je:

- 16 mjernih mjesta na lokacijama mjernih postaja iz državne mreže, i
- 5 mjernih mjesta na lokacijama mjernih postaja koje nisu dio državne mreže (Fižela-Pula, Velika Gorica, Split-1, Kaštel Šućurac i Zagreb-Ksaverska cesta).

Ovim se Programom utvrđuje obujam onečišćujućih tvari koje će se pratiti na pojedinim mjernim mjestima u državnoj mreži kao i na postajama koje nisu u sustavu državne mreže ali čiji će se podaci koristiti za uzajamnu razmjenu informacija i izvješćivanja o kvaliteti zraka s Europskom komisijom.